

1. שרה ויצחק יהודים אשר נישאו כדמו"י ועל כן לפי סי' 1 לחוק שיפוט ביה"ד הרבניים (להלן: החוק),¹ בד"ר קנה סמכות ייחודית לדון בגירושיהם. יצחק הגיש את תביעתו ראשון לבד"ר ותבע שלום בית ולחלופין גירושין אליהם כרך במפורש תביעת מזונות ילדים, רכוש ומזונות אישה אשר לגביהם אין לבד"ר סמכות ייחודית אלא סמכות מקבילה הנובעת מכריכתם לתביעת הגירושין לפי סי' 3 לחוק.² שרה הגישה תביעה מאוחרת לזו של יצחק בגין מזונות ילדים, מזונות אישה, משמורת ורכוש לביהמ"ש לענייני משפחה (להלן: בהמ"ש) ועל כן נראה כי על פניו יצחק הקדים את שרה במרוץ הסמכויות ועמד **בתנאי הקדימות הכרונולוגית**.³ עם זאת, למרות הגדרתו המרחיבה של סי' 3 לחוק, הפסיקה צמצמה בפועל את סמכות השיפוט המקבילה של בד"ר מכוח תביעה נכרכת ועל כן ייתכן כי בד"ר לא קנה סמכות שיפוט בתביעות שנכרכו;⁴ **מזונות ילדים** - ההלכה המקובלת שוללת את אפשרות כריכת מזונות ילדים בתביעת גירושין משום שכריכתם עשויה לשמש ככלי מיקוח בסכסוך ההורים וכך לפגוע בטובת הילדים אשר אינם צד לדיון, אלא בהתקיימות חריג הסכמת "כל הנוגעים בדבר", אשר נראה כי אינו מתקיים בדנן.⁵ למרות הנאמר, הלכה זו כן מאפשרת ליצחק תביעה בגין השבת הוצאות שהוציא על ילדיו אשר חורגות מן המוטל עליו⁶ ע"י כריכתה לתביעת הגירושין תוך עמידה במבחני הכריכה שיצוינו מטה אך זו לא תחסום את תביעתה של שרה למזונות ילדים בהמ"ש בתור האפטרופוס הטבעית של ילדיה כקטינים.⁷ יצחק מצידו יטען כי הלכה זו שונתה ע"י השי' הנדל אשר קבע כי ניתן לכוון מזונות ילדים בתביעת גירושין באם הכורך עומד במבחני הכריכה ועצם הכריכה מונעת מבהמ"ש לדון בתביעתה המקבילה של שרה בעניין זה בטרם בד"ר בירר את הסוגיה לתומה.⁸ נראה כי לאחר שיפסוק בד"ר תוכל שרה, בתור אפטרופוס ילדיה, להגיש תביעה לפתיחת הדיון בהמ"ש. שרה מצידה תטען כי נשיא בהמ"ש העליון גרוניס, קבע כי הלכת שרגאי לא שונתה ע"י השי' הנדל ועדיין עומדת על כנה ועל כן למרות כריכת מזונות הילדים ע"י יצחק, העניין ידון בהמ"ש. **מזונות אישה** - סי' 4 לחוק⁹ קובע כי לאישה נתונה הבחירה לאיזו ערכאה מעוניינת לפנות לשם תביעת מזונותיה באם לא הוגשה תביעת גירושין. בדנן, יצחק הגיש תביעת גירושין וע"פ סי' 3 לחוק כרך במפורש עניין זה בתביעתו, על כן, באם עמד במבחני הכריכה, בד"ר הוא בעל סמכות השיפוט בעניין ודרכה של שרה לבהמ"ש חסומה. ראוי לציין כי חוק שיווי זכויות האישה יחול על הדיון בבד"ר.¹⁰ רמש - עצם כריכתו המפורשת של יצחק את עניין זה בתביעתו, תמנע מבהמ"ש את הדיון בתביעתה המקבילה של שרה, באם כריכתו עמדה במבחני הכריכה.¹¹ משום שבני הזוג נישאו לאחר 1974, ראוי לציין כי חוק יחסי ממון יחול על הדיון בבד"ר.¹² בכדי להקנות סמכות שיפוט לבד"ר בעניינים לעיל ע"י מנגנון הכריכה, הפסיקה קבעה מבחנים מצטברים אשר נועדו למנוע שימוש לרעה במנגנון הכריכה;¹³ **תביעת גירושין כנה** אשר נועדה להשגת גירושין ולא לשם הטרדה או ע"מ להתחמק מסמכותו של בהמ"ש.¹⁴ מבחן זה אינו דורש כי נתקיים עילה המצדיקה גירושין ואינו לוקח בחשבון את סיכויי הגירושין אלא רצון אמיתי להתגרש.¹⁵ אך נראה כי בפועל, בד"ר יטה להכיר בתביעת הגירושין של יצחק ככנה משום שמושגת על בגידתה של שרה.¹⁶ שרה תטען כי תביעת הגירושין של יצחק אינה כנה אלא נובעת מהיותו כעוס ופגוע וכי מטרתו היא למנוע את פנייתה לבהמ"ש. שרה תחזק טענה זו בכך שתטען כי יצחק תבע קודם שלום בית ולחלופין גירושין, ולכן תביעתו איננה כנה שכן נועדה למנוע את פנייתה לבהמ"ש, במקרה ובד"ר לא יצליח להשכין שלום בית בנישואיהם, ואיננה נובעת מרצונו להתגרש.¹⁷ יצחק יטען מנגד כי אין זו הלכה יחידה בנושא¹⁸ וכי נפסק בעבר שתביעה לשלום בית ולחלופין גירושין איננה פוגעת בכנות תביעת הגירושין ואפשרות הכריכה אליה. בכדי לחזק את עמדתו יצטט יצחק את דבריו של פרופסור שאוה ויטען כי גם בהעדר תביעה שכזו, בד"ר בוחן אפשרות לשלום בית לפני גירושין ואין זה מעיד על חוסר כנות הכריכה. **כריכה מפורשת כדיון המפרט את פרטי המחלוקת; מזונות ילדים** - באם נתקבל טענתו של יצחק בדבר הפיכת הלכת שרגאי, נראה כי אכן כרך את מזונות ילדיו באופן מפורש לתביעת הגירושין וכך גם את **מזונות אשתו**. באם טענתו בדבר כריכת מזונות הילדים תדחה, עולה השאלה האם עליו לכוון במפורש תביעה בגין השבת הוצאות או שמא כריכת תביעת המזונות תוביל באופן ישיר לדיון בהוצאות הללו ולכן מספקת. רמש - נראה כי יצחק כרך את עניין הרכוש בתביעתו באופן מפורש אך נמנע מלפרט את כל הרכוש שבמחלוקת ולא ציין חלק מהכנסותיו וירושתו. חוסר פירוט זה מביא לכך שבד"ר אינו מוסמך לדון ברכוש זה ולכך עשויות להיות השלכות על כנות כריכתו (ראו הרחבה בשאלת כנות הכריכה).¹⁹ **כריכה כנה** אשר נובעת מרצון אמיתי להכריע בעניין בפני בד"ר והיא בעלת זיקה ממשית לעקרון התוו"ל.²⁰ **מזונות אישה** - באם יצחק יעיד כי כריכתו נובעת מהרצון שלא להתרוצץ בין ערכאות תוך בזבוז זמן ומשאבים, לא נראה בכריכתו כמעידה על חוסר כנות באם ניכר כי הוא אכן מעוניין להביא לפתרון קונסטרוקטיבי של סוגיית מזונותיה של שרה.²¹ כתגובה לכך, תטען שרה כי לאור איומיו של יצחק שלא יהיה מוכן לשלם לה כלל, יש להסיק כי כריכתו איננה כנה ולא נועדה לייצר פתרון יעיל ומהיר עבורה, אלא למנוע ממנה את הפנייה לערכאה המועדפת עליה. יצחק יטען מנגד כי הצהרתו שלא ישלם לשרה מזונות בשל בגידתה לא פוגעת בכנות כריכתו.²² **מזונות ילדים** - באם ייתקבלו טענותיו לעיל ביחס לאפשרות כריכת המזונות, נראה כי גם בדנן באם יצחק לא ציין בפירוט סכום מסוים למזונות

ילדיו בבקשת הכריכה, אין הדבר יעיד על חוסר כנות כריכתו באם סיפק מידע הכרחי אשר מעיד על הכנסותיו²³ שכן הכנות איננה מתייחסת לרצונו של יצחק לשלם מזונות, אלא לכוונתו להתדיין בעניין זה בפני בד"ר.²⁴ ראוי לציין כי נקיטת סכום סביר ע"י יצחק הייתה עשויה להעיד על כנותו, בעוד נקיטת סכום לא סביר- על חוסר כנותו, אך בדן יצחק לא נקב בסכום מסוים. רמז- שרה תטען כי העדר פירוט ירושתו וההכנסות מהשקעותיו בבורסה של יצחק נועד להעלים מגדר הרכוש שבמחלוקת ולכן בכוחו להצביע על חוסר תו"ל הירוד לשורש כנות הכריכה אשר מרוקן את סמכות בד"ר מלדון במלוא נכסי הזוג. לחלופין תטען שרה כי העדר פירוט מאפשר לה לתבוע בבהמ"ש סעד בגין הנכסים שלא פורטו.²⁵ יצחק יטען כי שאלת כנות הכריכה נבדקת לאור מכלול נסיבות העניין וכי נמנע מלכרוך נכסים אלה הרשומים על שמו שכן אמורים להישאר בבעלותו הבלעדית בכל מקרה;²⁶ ירושתו- אשר שרה אינה זכאית למחציתה בלאו הכי²⁷ והכנסות השקעותיו בבורסה- אשר יטען כי נחשבות להכנסות עסקיות והפסיקה הותירה בצ"ע את חובת כריכתו,²⁸ ולכן העדר הכריכה אינו מעיד על חוסר כנות. יצחק ידגיש כי נמנע מלכרוך במפורש חלק קטן בלבד מן הרכוש שבמחלוקת והדבר עשוי לבוא על תיקונו במהלך הדיון בבד"ר.²⁹ יצחק יציין כי המועד לקביעת כנות כריכתו הוא מועד הכריכה עצמו³⁰ וכי על שרה, בתור הטוענת כנגד כנות הכריכה, להוכיח את חוסר כנותו.³¹ שרה תטען מאידך כי הלכה זו שונתה, וכיום נטל הראייה מוטל עליו, בתור מגיש התביעה המחזיק במידע הרלוונטי לקביעת כנותו.³² ראוי לציין כי שתי הערכאות מוסמכות לדון בשאלת הסמכות ומבחי הכריכה לעיל ובאם ערכאה אחת "דנה ופסקה" בעניין, הערכאה האחרת חסומה מלדון בסוגיה בשל עיקרון הכיבוד ההדדי אלא בהתקיים חריג מיוחד החל במקרים בהם ערכאה פסקה בדבר סמכותה מבלי לנמק החלטתה ומבלי לדון בהתקיימות מבחי הכריכה או לחלופין כאשר הכרעתה לוקה בחוסר חוקיות או בפגם חמור.³³ על כן נראה כי יצחק ושרה עומדים בפני מרוץ נוסף- מרוץ ההחלטות, אשר יכריע בשאלת סמכותו של בד"ר לדון בתביעותיו הנכרכות של יצחק. קבלת טענותיו של יצחק ביחס לתביעותיו הנכרכות תמנע מבהמ"ש דיון מקביל בתביעותיה של שרה בהתקיים התנאים לעיל. על שרה לטעון להעדר סמכות השיפוט של בד"ר לאור הדיון לעיל בהודמנות הסבירה הראשונה שתיתכן לה.³⁴ ראוי לציין כי תביעת המשמורת המאוחרת שתבעה שרה בבהמ"ש הינה משוללת נפקות שכן כרוכה מעצם "טיבה וטבעה" לתביעת הגירושין שהגיש יצחק ולכן, אין צורך שתעמוד במבחני הכריכה לעיל לשם הקניית סמכות שיפוט לבד"ר. שרה תטען מנגד כי לבד"ר אין סמכות לדון בסוגיית משמורת הילדים בתביעה לשלום בית ולכן גם לא בתביעת שלום בית ולחלופין גירושין לאור הדיון לעיל ועל כן הסמכות בדן נתונה לבהמ"ש.³⁵ אציין כי תביעת המשמורת אינה כוללת תביעה ביחס לחינוך הילדים ובאם יצחק חושש מחינוך ילדיו בעקבות אורח חייה של אימם- עליו לכרוכה באופן מפורש לתביעת הגירושין.³⁶

2. שרה ואחמד מתגוררים בישראל ועל כן ענייני מעמדם האישי נתונים לביה"ד של העדות הדתיות כאשר נקבע כי האסלאם והיהדות נחשבות ככאלה.³⁷ חוק השיפוט בענייני התרת נישואין (להלן: חוק התרת נישואין) קובע כי כאשר לביה"ד הדתי אין סמכות שיפוט ייחודית, קרי כאשר בני הזוג אינם בני אותה הדת, התרת נישואיהם תידון בבהמ"ש לענייני משפחה (להלן: בהמ"ש).³⁸ לשם הכרעה בהיתכנות תביעתה של שרה לבהמ"ש יש לבחון את השתייכותם הדתית של בני הזוג; אחמד מוסלמי ולכן לביה"ד השרעי נתונה הסמכות לדון בענייניו,³⁹ שרה יהודייה אשר התאסלמה לאחר נישואיהם האזרחיים של הזוג, אך טרם כניסתה להריון. שרה תטען כי המירה את דתה לפני שהזוג שב למ"י ומשום שפקודת ההמרה הקובעת את הפרוצדורה הנדרשת להמרת דת במ"י, איננה חלה בפירוש על המרות דת שנעשו בחו"ל, הפקודה אינה חלה בעניינה.⁴⁰ לחלופין תטען שרה כי גם אם המירה את דתה במ"י, לא עשתה זאת לפי 3 התנאים הנדרשים בפקודת ההמרה⁴¹ ומשום שרישום המרת הדת הוא מהותי וקונסטטיטוטיבי, המרת דת שלא נרשמה היא חסרת תוקף משפטי בענייני המעמד אישי.⁴² באם תתקבל אחת מטענותיה לעיל, תטען שרה כי יש לקבוע את סמכות השיפוט בעניינה לפי מבחן הדת האפקטיבית אשר נועד לברירת הדין, אך נעשה בו שימוש לקביעת סמכות השיפוט.⁴³ שרה תטען כי נולדה וגדלה כיהודייה, נישאה בנישואין אזרחיים, מתגוררת בסמוך להוריה היהודיים ומכאן ניתן להסיק כי גרה באיזור יהודי, שלחה את ילדיה למוסדות חינוך יהודיים וגם לאחר התאסלמותה שמרה על חלק ממנהגי המסורת היהודית אשר על בירכיה חנכה את ילדיה. על בסיס טענות אלה תטען שרה כי מבחינה עובדתית היא יותר קשורה לדת היהודית מאשר לאיסלאם ולכן אין לראות בה כמוסלמית, אלא כיהודייה ומשום שהיא ואחמד אינם משתייכים לאותה הדת- יש להחיל בעניינם את חוק התרת הנישואין ולא את סימן 52 לדב"ה. אחמד יטען מצידו כי לשרה זיקה חזקה לאסלאם הנובעת מנישואיה הארוכים לגבר מוסלמי. לחלופין תטען שרה כי היא "כפולת דת" שכן שתי דתות אוהזות בה במקביל- היהדות אשר רואה בה כיהודייה מלידה והאסלאם לאור התאסלמותה, וככזו אין לביה"ד השרעי סמכות ייחודית שכן הסמכות נתונה לבהמ"ש לפי חוק התרת נישואין.⁴⁴ שרה תסתמך על דעתו של פרופסור שיפמן ותטען כי במקרה הנ"ל כי יש לתת משקל לרצונה בדבר הדת אליה מעוניינת להשתייך ולכן יש לראות בה כיהודייה. שרה תוסיף ותטען כי במקרה של ספק בהשתייכות הדתית, ראוי כי בהמ"ש

ידון בענייני התרת הנישואין וספק כזה אכן קיים בעניינה.⁴⁵ מנגד, ייטען אחמד כי שרה התאסלמה בהתאם לתנאי פקודת ההמרה ועל כן, חרף אחיזת היהדות, בה נותקה זיקתה מן היהדות ונראה בה כמוסלמית אשר הסמכות לדון בעניינה נתונה לביה"ד השרעי.⁴⁶ שרה תטען כי גם באם פקודת ההמרה חלה בעניינה, ס' (2)4 מעניק את סמכות השיפוט בענייני נישואין, גירושין ומזונות, לערכאה ששפטה בעניינים טרם המרתה. שרה תדגיש כי דתם נבחנת במועד נישואיהם ולא בעת תביעת הגירושין⁴⁷ ומשום שנישאו כבני דתות שונות, סמכות השיפוט נתונה לבהמ"ש וההמרה המאוחרת לאסלאם איננה רלוונטית.⁴⁸ אחמד ייטען כי לא נשמרה סמכות השיפוט שהייתה טרם ההמרה שכן לפי סיפת ס' (2)4 לפקודת ההמרה, הוא ושרה נעשו חברים באותה העדה הדתית ועל כן יש להתחשב בהמרת הדת שאירעה לאחר הנישואין, בעקבותיה נעשו בני הזוג בני אותה הדת וכך נתנו משנה תוקף לביה"ד השרעי להכריע בעניינים.⁴⁹ שרה תטען כי לפי הפרשנות המקובלת של הסיפא מדובר במקרה בו שני בני הזוג, ממירים דתם לדת אחרת ומשום שבדן אחמד לא המיר את דתו, מתקיים ס' (2)4 הקובע את שמירת סמכות שיפוטו של בהמ"ש.⁵⁰ לחלופין תטען שרה על סמך עמדתו של פרופסור שאוה, כי למרות שהמירה את דתה לדתו של אחמד, חל כלל שמירת הסמכויות וזאת ע"מ למנוע תוצאות לא רצויות בהן ביה"ד הדתי לא יכיר בתוקף נישואים אזרחיים ויקפח את האישה, בעוד ערכאה אזרחית הייתה מכירה בתוקפם. ראוי לציין כי שמירת סמכות השיפוט מוגבלת לענייני נישואין, גירושין ומזונותיה של שרה והם שיוכרעו לפי הדיון לעיל. באם יתקבלו טענותיה של שרה כי הינה יהודייה או כי מוטל ספק בדבר השתייכותה לעדה דתית מוכרת ועל כן מדובר בנישואי תערובת או לפחות בספק לנישואי תערובת, על סגן נשיא בהמ"ש לפנות לביה"ד השרעי ובד"ר בכדי שיקבעו האם יש צורך בגירושין ע"פ דינים הדתיים לפי ס' 3(א) לחוק התרת נישואין.⁵¹ באם בד"ר וביה"ד השרעי יטענו כי אין צורך בגירושין, בהמ"ש יקנה סמכות להתרת נישואיהם של שרה ואחמד. נראה כי בד"ר ייקבע שאין צורך בגירושין שכן אינו מכיר בנישואי תערובת וכי ביה"ד השרעי ייתן תוקף לנישואיהם האזרחיים של הזוג כנישואים מוסלמיים ע"מ לרכוש סמכות שיפוט בענייני הזוג.⁵² העברת סמכות השיפוט בעניין הגירושין ע"י סגן נשיא בהמ"ש לביה"ד השרעי אין משמעותה הקניית סמכות בעניינים הכרוכים לגירושין, בניגוד לסימן 52 לדב"ה, וסמכות זו נתונה לבהמ"ש בלבד.⁵³ באם טענותיה של שרה בדבר תחולת הרישא שבס' (2)4 לפקודת ההמרה ייתקבלו, מזונותיה ייקבעו ע"י בהמ"ש שכן לו הייתה מסורה סמכות השיפוט טרם ההמרה ולשם כך יחיל בהמ"ש את החוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) אשר קובע חובת מזונות אישה בעת שהדין האישי אינו חל בעניין.⁵⁴ באם ייתקבלו טענותיו הנגדיות של אחמד בדבר תחולת הסיפא, ביה"ד השרעי הוא שידון במזונותיה.⁵⁵ שרה תדגיש כי בהיותם בני דתות שונות, הכרעה בסכסוך אינה נופלת בגדר סמכותו הייחודית של ביה"ד השרעי לפי סימן 52 לדב"ה וכי גם מבחן מירב הזיקות מוביל לסמכותו של בהמ"ש שכן מוצאה של שרה אינו מוסלמי, היא נישאה אזרחיים, היא מתגוררת ליד משפחתה היהודית ולא בסביבה מוסלמית ומקיימת חלקים מן המסורת היהודית. אחמד ייטען מנגד כי מבחן מירב הזיקות מוביל לסמכות ביה"ד השרעי שכן שרה התאסלמה ונשואה לגבר מוסלמי. אחמד אף יוסיף כי ילדיהם מוסלמיים שכן דתם נקבעת לפי האב וכי כל משפחתו מוסלמית אך שרה תטען כי זיקות אלה מתייחסות לזיקות ילדיהם ולא לזיקתה.⁵⁶ בכדי לקבוע את תוקף תביעתה של שרה למשמורת ומזונות ילדים לבהמ"ש, יש לבחון את השתייכותם הדתית של ילדי הזוג; נראה כי מנקודת השקפה דתית, ילדי הזוג הינם כפולי דת שכן אימם יהודייה מלידה ואביהם מוסלמי מלידה אך מנקודת השקפה אזרחית באם התאסלמותה של שרה תקפה לפי פקודת ההמרה, ילדיהם נולדו לשני הורים מוסלמיים וככאלה נראה בהם מוסלמיים אשר לביה"ד סמכות שיפוט ייחודית בעניינם.⁵⁷ באם התאסלמותה של שרה לא תוכר כתקפה ע"פ פקודת ההמרה לאור הדיון לעיל, שרה תטען כי סוגיית המשמורת אינה נמצאת בגדר סמכותו הייחודית של ביה"ד השרעי בשל השתייכות ההורים לדתות שונות וחשיבותה לקביעת הסמכות בענייני הילדים ועל כן יש לפנות מכוח סימן 55 לדב"ה⁵⁸ לנשיא בהמ"ש העליון לשם קביעת הערכאה המוסמכת לדון בעניין אשר תשקול את טובת הילדים לאור נסיבות העניין.⁵⁹ אחמד מצידו ייטען כי יש ליחס משקל מכריע לדתם של ילדיו ונוכח היותם מוסלמיים בשל דתו, עיקרון טובת הילד מצריך כי עניינם ידונו בביה"ד השרעי. שרה תטען כי ילדיהם כפולי דת מלידה שכן התאסלמותה אינה תקפה לפי פקודת ההמרה ועל כן מן הראוי שערכאה אזרחית תידון בעניינם שכן אינם חוסים תחת סימן 52 לדב"ה. שרה תטען כי עיקרון טובת הילד דורש רציפות והרמוניה בחינוכם של הילדים והוא משפיע בעקיפין על קביעת השתייכותם הדתית ומשום שילדיהם התחנכו במוסדות יהודיים על ברכי המסורת היהודית ובסביבה יהודית הדבר מעיד כי היהדות הינה דתם האפקטיבית ועל כן סמכות השיפוט בעניין המשמורת נתונה לבהמ"ש. שרה תוסיף כי לאור הדיון לעיל סכסוך המשמורת הינו חלק משורה ארוכה של סכסוכים אשר נידונים בבהמ"ש ולשם איחוד וקוהרנטיות הדיון יש למסור לבהמ"ש את סמכות השיפוט. לגבי עניין מזונות הילדים יחדד אחמד כי הצדדים לדיון- הוא וילדיו מוסלמיים הם ולכן סמכות השיפוט הייחודית נתונה לביה"ד השרעי מכוח סימן 52 לדב"ה. שרה תטען לאור הדיון לעיל, כי ילדיהם כפולי דת ועל כן יש למסור את קביעת סמכות השיפוט לנשיא בהמ"ש העליון מכוח סימן 55 לדב"ה.

- 1 סי' 1 לחוק שיפוט בתי דין הרבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג-1953. (להלן: החוק)
- 2 סי' 3 לחוק.
- 3 סי' 25(ב) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.
- 4 פי' שיפמן דיני המשפחה בישראל חלק א' 51-50 (מהדורה שנייה, התשנ"ה).
- 5 בר"ע 120/69 שרגאי נ' שרגאי, פ"ד כג(2) 171, 176-177.
- 6 שם, בעמ' 176; בג"צ 8533/13 פלוני נ' פלוני, 26 (פורסם בנבו, 29.6.2014).
- 7 ע"א 118/80 גבעולי נ' גבעולי, פ"ד לד(4) 155, 158.
- 8 בג"צ 5933/14 פלוני נ' פלוני, 3 (פורסם בנבו, 11.9.2014).
- 9 סי' 4 לחוק.
- 10 חוק שיווי זכויות האישה, התשי"א-1951.
- 11 סי' 3 לחוק.
- 12 חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973.
- 13 בג"צ 5679/03 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 9.5.2005).
- 14 ע"א 198/82 דותן נ' דותן, פ"ד לח(1) 1, 2.
- 15 שם, בעמ' 3.
- 16 בג"צ 5747/03 פלוני נ' פלוני, פ"ד נח(5) 776, 779.
- 17 בר"ע שרגאי, לעיל ה"ש 5, בעמ' 180.
- 18 ע"א 866/75 שביט נ' שביט (לא פורסם); ע"א 120/62 מאירוביץ נ' מאירוביץ, פ"ד טז 2514, 2517-2518.
- 19 מבחני כריכה כדן וכריכה כנה נידונים יחדיו בפסיקה. הפרדתי ביניהם לשם הדיון בעבודה.
- 20 בג"צ 10991/07 פלוני נ' ביה"ד הגדול בירושלים, 11 (פורסם בנבו, 9.10.2012).
- 21 ע"א 384/85 בן יאיר נ' בן יאיר, פ"ד לט(4) 775, 779.
- 22 ע"א 14/75 ברטל נ' ברטל, פ"ד כט(1) 810, 811.
- 23 ראו ע"א דותן, לעיל ה"ש 13, בעמ' 4.
- 24 ראו ע"א בן יאיר, לעיל ה"ש 21, בעמ' 781.
- 25 ראו בג"צ 5747/03, לעיל ה"ש 15, בעמ' 783.
- 26 שם, בעמ' 789.
- 27 סי' 5(א) לחוק יחסי ממון, לעיל ה"ש 11.
- 28 ע"א 488/89 נופרבר נ' נופרבר, פ"ד מד(4) 293.
- 29 ראו בג"צ 5747/03, לעיל ה"ש 15, בעמ' 789.
- 30 רע"א 275/87 פלד נ' פלד, פ"ד מא(4) 518, 520.
- 31 ראו ע"א ברטל, לעיל ה"ש 22, בעמ' 812.
- 32 ראו ע"א בן יאיר, לעיל ה"ש 21, בעמ' 779.
- 33 בג"צ 8497/00 פלמן נ' פלמן, פ"ד נו(2) 118, 133-134.
- 34 בג"צ 7/83 ביארס נ' ביה"ד הרבני האזורי חיפה, פ"ד לח(1) 673.
- 35 בג"צ 5322/94 לוי נ' לוי (פורסם בנבו, 19.9.1996).
- 36 בג"צ 181/68 פלוסהיים נ' ביה"ד הרבני האזורי בחיפה, פ"ד כב(2) 723.
- 37 סימן 51 לדבר המלך במועצה על ארץ ישראל, 1922 עד 1947 (להלן: דב"ה); בג"צ 304/86 ברק נ' ביה"ד השרעי יפו, פ"ד מא(2) 745, 749-748.
- 38 סי' 1(א) לחוק השיפוט בענייני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית) (להלן: חוק התרת נישואין), התשכ"ט-1969; בה"נ 5212/97 אבו נגיב נ' אבו נגיב, פ"ד נב(5) 140, 142.
- 39 סימן 52 לדב"ה.
- 40 ראו שיפמן, לעיל ה"ש 4, בעמ' 79. בעבודה לא מצוין היכן וכיצד בוצעה ההמרה, לכן התייחסתי לשתי החלופות.
- 41 סי' 2 לפקודת העדה הדתית (המרה). (להלן: פקודת ההמרה)
- 42 בג"צ 637/78 מח'ול נ' ביה"ד הכנסייתי של העדה היוונית אורתודוקסית, פ"ד לג(2) 617.
- 43 ראו בה"נ אבו נגיב, לעיל ה"ש 38, בעמ' 143.
- 44 שם, בעמ' 143.
- 45 שם, בעמ' 144.
- 46 ראו שיפמן, לעיל ה"ש 4, בעמ' 77.
- 47 בה"נ 1575/96 קידר נ' קידר, פ"ד נא(1) 223, 224.
- 48 סי' 4(2) לפקודת ההמרה.
- 49 בה"נ 7884/96 בירהנה נ' מהסלו (פורסם בפדאור, 6.8.1997).
- 50 ראו בה"נ קידר, לעיל ה"ש 46, בעמ' 225.
- 51 סי' 3(א) לחוק התרת נישואין.
- 52 בש"א 1421/97 אבו ראס-טיבי נ' אבו ראס-טיבי, פ"ד נג(1) 823.
- 53 סי' 3(ג) לחוק התרת נישואין.
- 54 חוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), התשי"ט-1995.
- 55 ראו לעיל דיון בדבר תחולת סי' 2(4) לפקודת ההמרה תחת הדיון העוסק בגירושיהם שרה ואחמד.
- 56 ראו בש"א אבו ראס-טיבי, לעיל ה"ש 50, בעמ' 829.
- 57 סימן 52 לדב"ה.
- 58 סימן 55 לדב"ה.
- 59 ראו בג"צ ברק, לעיל ה"ש 36, בעמ' 750.

טבלת ניקוד: עבודה ראשונה – סמכויות והשתייכות דתית

שאלה	נקודות לפתרון	ניקוד	ניקוד בפועל	הערות
שאלה א		50		
	התייחסות לקדימות הגשת תביעה לבית דין כתנאי לרכישת סמכות	2	2	
	תביעה לשלום בית ולחלופין גירושים: בהיבט העקרוני לא ניתן לכרוך; התייחסות לגישות בפסיקה	6	6	
	הצורך בבדיקה מהותית של תביעת הגירושים הן לעניין מבחן כנות תביעת הגירושים והן לעניין כנות הכריכות של התביעות האחרות	5	3	
	תביעת משמורת כרוכה מעצם טיבה וטבעה בתביעת גירושים - סמכות לבית הדין הרבני	5	5	
	מזונות ילדים - לא ניתן לכרוך לתביעת הגירושים, למעט תביעה להשבת הוצאות	7	7	
	התייחסות לבג"צ 5933/14 המאפשר כריכת תביעת מזונות ילדים	5	5	
	מזונות אשה - דיון בקיומם של מבחני הכריכה: תביעת גירושים כנה; כריכה מפורשת; כנות הכריכה (התייחסות להצהרה של יצחק)	10	10	
	תביעת רכוש - דיון בקיומם של מבחני הכריכה: תביעת גירושים כנה; כריכה מפורשת; כנות הכריכה (התייחסות להסתרת פרטים)	10	10	
	בונוס: רכוש פרטי לא בר חלוקה ולכן לא יחשב כחוסר כנות	בונוס: 2 נק'	2	
שאלה ב		50		
	תביעת גירושים - במועד הבקשה להתרת נישואים הזוג הוא מוסלמי ולכן סמכות לבית הדין השרעי	4	4	
	התייחסות לטענה כי המועד הקובע לעניין בקשה להתרת נישואים/גירושים הוא מועד הנישואים (בה"נ 1575/96). במועד זה בני הזוג היו זוג מעורב - ועל כן סמכות השיפוט נתונה לבית המשפט לענייני משפחה (ס' 1 (א) ו-3 לחוק חוק שיפוט בענייני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין לאומית)	6	6	
	דיון ביישומו של ס' 4(2) לפקודת ההמרה ותחולתו של הסייג הקבוע בסעיף	4	4	
	בה"נ ביהרנה - סייג של סעיף 4(2) חל כאשר אחד מבני הזוג שינה לדת של בן הזוג השני	4	4	
	מזונות אשה - השלכת המרת הדת לאור סעיף 4(2) לפקודת ההמרה (לכאורה טרם ההמרה בני זוג מעורב וסמכות לבימ"ש; תחולת הסייג וסמכות לבי"ד השרעי)	5	5	
	בחינת שאלת הסמכות לאור מבחן מירב הזיקות (פס"ד אבו ראס טיבי)	5	5	
	מזונות ילדים - הילדים מוסלמים וסמכות לבית דין שרעי (פס"ד אבו-ראס טיבי)	4	4	
	משמורת - הילדים מוסלמים לאור המרת הדת והסמכות לבית דין שרעי	5	5	
	דיון בסוגיה של כפולי דת - סמכות לנשיא בית משפט עליון (סימן 55 לדבר המלך במועצה)	5	5	
	שיקולי טובת הילד בקביעת הסמכות מושפעים מהשתייכות דתית של ההורים ויישום לענייננו (פס"ד ברק)	5	5	
	אי תחולה לסעיף 4(2) לפקודת ההמרה	3	-	
סה"כ		100	97	